

ze dne 10. října 1924 čís. 241 sb. z. a n. o povinnostech bankéřů při úschově cenných papírů nelze nic vytěžiti pro názor dovolatelčin, neboť tam se předpokládá, že bankéř při provozu svého podniku provedl udělený mu příkaz ke koupi cenných papírů, k jejich výměně nebo k jejich úpisu anebo k výkonu odběrného práva k cenným papírům. V souzené věci však žalovaná firma sama prodala žalobci státní stavební losy, takže tu nešlo o udělení a provedení příkazu žalobcova, aby žalovaná firma pro něj koupila cenné papíry spadající podle § 1 odst. 1. pod ustanovení tohoto zákona. Zlatý dukát byl spolu s losy předmětem koupě na splátky. Ježto ujednaná kupní cena byla při tom úhrnková, byl dukát žalobci slíben zdarma a jeho cena nebyla započtena do tržové ceny losů, neboť o bankovním závodě nelze přece rozumě předpokládati, že by sliboval svým zákazníkům zdarma zlaté dukáty a že by si jejich hodnotu nezapočítal do ujednaného plnění kupitelova. Jde tu zřejmě o prostředek směřující k lákání kupců nabízením přídavku při prodeji losů, tudíž o lákadlo podobného způsobu, jaké bylo v poslední době již výslovně zakázáno zákonem ze dne 12. dubna 1935 čís. 75 sb. z. a n. (§§ 1 a 2a). Tento nový zákon neplatí ovšem na souzený případ, ale jde o všeobecnou zásadu, která došla nyní výrazu i zákonem. Ujednaná smlouva se příčila zákazu vyslovenému v § 1 zák. čís. 90/1878 ř. z. a byla proto nicotná podle § 879 odst. 1. obč. zák. (srovnej rozh. čís. 10891 sb. n. s.). Není proto třeba uvažovati o další otázce, jaký význam měla t. zv. předprodejní listina a jaké následky má skutečnost, že žalobci nebyla vydána řádná prodejní listina, nýbrž jen depositní list. Ustanovení § 1432 obč. zák. se nevztahuje na smlouvy nicotné z důvodů věcných, takže jest pro spor nerozhodné, zda a pokud žalovaná splnila své povinnosti z této smlouvy vyplývající.

Čís. 14761.

Osmihodinná pracovní doba.

Práce přes čas vrchního číšníka; její pojem.

Úmluva číšníka se zaměstnatelem o odměně zpropitným a stravou vztahuje se j e n na pracovní dobu osmihodinnou, nebyla-li zaměstnateli povolena práce přes čas.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1935, Rv I 2113/35.)

Podle služební smlouvy mezi žalobcem a žalovaným bylo ujednáno, že žalobce má nárok na zpropitné průměrně denně 10 Kč a nárok na stravu. Žalobce tvrdě, že po dobu služebního poměru u žalovaného konal 2868½ hodin práce přes čas, domáhá se žalobou zaplacení této práce přes čas ve výši žalované pohledávky. Nižší soudy nevyhověly žalobě.

N e j v y š š í s o u d uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Odměna zaměstnance nemusí záležeti jen v hotovosti; jest možným též, že zaměstnavatel poskytuje zaměstnanci příležitost k jistému výdělků, jež lze podle okolností případu očekávat (placení zpropitného obsluhujícímu personálu v podniku hostinském), jak bylo doličeno v rozh. čís. 13558 sb. n. s. Kdyby byla žalovanému úředně povolena práce přes čas, byla by se vztahovala úmluva o odměně zpropitným a stravou i na práci přes čas. Ježto však v souzené věci žalovanému práce přes čas nebyla povolena, vztahovala se úmluva o odměně zpropitným a stravou jen na pracovní dobu, pokud nepřevyšovala osm hodin denně. Jde nyní o to, zda v souzené věci byl žalovaný obohacen a to ku škodě žalobcově tím, že žalobce konal práce přes čas. O obohacení žalovaného na úkor žalobcův nebylo by lze mluvit tehdy, dostalo-li se žalobci za práci, konanou přes čas, přiměřené náhrady tím, co obdržel na zpropitném a ve stravě. Pro posouzení věci s tohoto právního hlediska však schází potřebný skutkový podklad. Bude třeba především zjistiti, v kolik hodin žalobce nastupoval službu v podniku žalovaného. Prvých osm hodin jeho služby bude kryto úmluvou o odměně zpropitným a stravou. Práci přes čas jest pak pracovní doba, pokud následuje po těchto prvních osmi hodinách práce. Dále bude třeba zjistiti, kolik hodin byl žalobce v podniku žalovaného zaměstnán přes osmihodinovou pracovní dobu a kolik v této době přijal přibližně na zpropitném a jakou hodnotu měla strava, již dostal v této době. Na základě takto zjištěného skutkového děje bude pak uvážiti, zda tím, co dostal v době následující po prvních pracovních osmi hodinách na zpropitném a ve stravě, byl žalobce dostatečně odškodněn za to, že konal práci i v době, převyšující osmihodinovou pracovní dobu. Z toho, že žalovaný se chtěl spokojiti v době slabší návštěvy (v hodinách ranních a odpoledních) přítomností jen jediného vrchního číšníka, nelze ještě dovozovati, že by v této době šlo o práci konanou proti příkazu žalovaného, jež by ovšem neopravňovala žalobce k nároku na odměnu. Nebyloť ani tvrzeno, že by žalovaný zabraňoval v uvedené době žalobci službu ve svém podniku. Trpěl-li žalovaný, aby žalobce konal i v uvedené době službu v jeho podniku, schvaloval ji a jest proto i tuto dobu započísti do služební doby žalobcovy.

Čís. 14762.

Pojišťovací smlouva.

Byla-li podle pojišťovacích podmínek oprávněna každá strana k výpovědi po nastalé příhodě pojistné, pojistník jen tehdy, odepřela-li pojišťovna odůvodněný nárok na odškodné nebo obmeškala-li se, může pojistník tohoto svého práva použití jen pro pojistný poměr, v němž se tyto předpoklady výpovědi sběhly.

(Rozh. ze dne 5. prosince 1935, Rv I 2246/35.)

Žalovaný uzavřel se žalující pojišťovnou dvě pojišťovací smlouvy, první proti škodám způsobeným požárem a výbuchem, druhou pak týka-